

ÖNLİSANS ÖĞRENCİLERİNİN İNTERNET BAĞIMLILIĞI ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA (SELÇUK ÜNİVERSİTESİ SOSYAL BİLİMLER MESLEK YÜKSEKOKULU ÖRNEĞİ) *

Öğr. Gör. Dr. Adnan SÖYLEMEZ¹ Öğr. Gör. Dr. Duygu İLKHAN SÖYLEMEZ²

Özet

Bu araştırmanın temel amacı, önlisans programlarında okuyan öğrencilerde internet bağımlılık düzeyleri ile demografik verileri arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığını ortaya koymaktır. Çalışmanın örneklemini, Selçuk Üniversitesi Alâeddin Keykubat Kampüsü'nde yer alan Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu'nda öğrenim gören önlisans düzeyindeki 247 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırmada öğrencilerin internet bağımlılıklarını belirlemek amacıyla, Young (1996) tarafından geliştirilen ve Türkçe'ye uyarlanması Bayraktar (2001) tarafından yapılan "İnternet Bağımlılık Ölçeği" kullanılmıştır. Ölçek beşli likert tipinde olup, 20 maddeden oluşmaktadır. Öğrencilere demografik veriler için cinsiyet, yaş, öğretim durumu (normal öğretim-ikinci öğretim), aylık harçlık tutarı ile ilgili sorular sorulmuştur. Ölçeğin Cronbach alfa (a) iç tutarlık katsayısı 914 olarak bulunmuştur. Araştırma sonucunda erkek öğrencilerin kız öğrencilerden daha fazla internette zaman geçirdikleri, gelir durumu yükseldikçe internete bağlanma süresinin arttığı tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Teknoloji Bağımlılığı, İnternet Bağımlılığı, Önlisans

A RESEARCH ON INTERNET ADDICTION OF ASSOCIATE DEGREE STUDENTS (CASE OF SELÇUK UNIVERSITY VOCATIONAL SCHOOL OF SOCIAL SCIENCES)

Abstract

The main purpose of this study is to determine whether there is a significant difference between the levels of internet addiction and demographic data in the associate degree students. The sample of the study consists of 247 the students who are undergraduate and studying at the Vocational School of Social Sciences in the Aladdin Keykubat Campus of Selçuk University. In the study, "Internet Addiction Scale" was used to determine the internet addiction of students developed by Young (1996) and adapted to Turkish by Bayraktar (2001) The scale was five-point likert-type and consisted of 20 items. Cronbach alfa (a) internal consistency coefficient of the scale was found as 914. The students were asked questions about gender, age, education (normal education-secondary education), monthly allowance for demographic data. As a result of the research, male students spend more time on the internet than female students. The higher the income, the more time it takes to connect to the Internet.

Keywords: Technology Addiction, Internet Addiction, Associate Degree

* Bu çalışma, 15-16 Aralık 2018 tarihleri arasında İstanbul Medipol Üniversitesi tarafından düzenlenen International Conference on Multidisciplinary Sciences (icomus)'da sunulmuş bildirinin genişletilmiş halidir.

¹ Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu, soylemez@selcuk.edu.tr

² Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu, duyguilkhan@gmail.com

GİRİŞ

İnternet bağlantısına sahip mobil cihaz teknolojilerinin satın alınabilir hale gelmesi ve herkesin ulaşabileceği hale gelmesiyle internete ulaşabilme imkânlarının artması, görselliğin ön planda olması ve sosyalleşme ihtiyacı gibi nedenler internet alışkanlığını bir bağımlılığa dönüştürmüştür. İnternete bağlanmadan bir yaşam sürdüremeyen birey, sosyal yaşantısından feragat ederken bağlanma süresi ile ilgili de problemler yaşamaktadır.

Değişen ve gelişen dünya hayatımıza yeni bağımlılıklarda getirmiştir. Bunların başında gündelik yaşamı, iş başarısını, evlilik hayatını, akademik başarıyı olumsuz etkileyen, kişiyi yalnızlaştıran teknoloji bağımlılığı özelinde internet bağımlılığı gelmektedir. Bilgiye ulaşım ve bilişsel gelişim açısından yararlı olan ancak doğru kullanılmadığından kişinin gerçek dünyadan kopmasına neden olan internet bağımlılığı öğrenme yeteneğinin azalmasının yanı sıra öğrenme hızının da düşmesine yol açmaktadır.

Bu araştırmanın temel amacı, meslek yüksekokullarında okuyan öğrencilerde internet bağımlılık düzeyleri ile demografik verileri arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığını ortaya koymaktır. Bu nedenle Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu öğrencileri üzerinde bir araştırma gerçekleştirilmiş ve sonuçları üzerinden bir değerlendirme yapılmıştır.

İnternet Bağımlılığı

İnternet, iletişimde ve bilgiye ulaşımında sağladığı kolaylıklar sayesinde çok sık kullanılan önemli bir teknolojidir. İnternet sağladığı bu yararlar ve imkânlar nedeniyle günümüzde hayatın her anında ve her alanında herkes tarafından kullanılmaktadır (Ayas ve Horzum, 2013, s. 46).

İnternet kullanımının hayatın vazgeçilmez bir gereci haline geldiği bu teknoloji çağında internetin patolojik kullanımı yeni bir bağımlılık türü olarak nitelenebilecek internet bağımlılığına yol açmaya başlamıştır. Uzun süre kontrolsüz bilgisayar ve internet kullanımı bireylerin fiziksel, psikolojik, sosyal, bilişsel sağlığını ve yaşamını olumsuz yönde etkilemektedir (Bozkurt ve diğ., 2016, s. 244).

Bireyin internet bağımlısı olmasında bir takım doğrudan ve dolaylı nedenlerden söz etmek mümkündür. İnterneti kullanım amacı ve interneti kullanım miktarından kaynaklanan nedenler, internet bağımlılığında doğrudan etkiler, olarak gösterilebilir. Bireyin psikolojik ve sosyolojik etkenler nedeniyle internete yönelmesi internet bağımlılığında dolaylı nedenler olarak ele alınabilir (Günüç, 2009, s. 27).

İnsan yaşamına girişi ve yoğunluğu bakımından herhangi bir tereddüde mahal bırakmayan internet teknolojisi ilerleyen zamanlarda bireyi bazı konularda olumsuz olarak etkisi altına almıştır. Bu konuda tartışmalar yapılmış ve yarar-zarar dengesi açısından değişik görüşler ortaya konulmuştur. İnternete yönelik olarak insanlarca bu kadar fazla bir yönelimin olması zaman içinde bazı sağlık sorunlarının da gündeme gelmesine sebebiyet vermiştir (Dikmen ve Tuncer, 2018, s. 36). İnternet kullanımına sınır koyamama, sosyal veya akademik zararlarına rağmen kullanıma devam etme ve internete ulaşımın kısıtlandığı anlarda yoğun endişe duyma gibi belirtilerle kendini gösteren bu bağımlılık türü doksanlı yılların ortalarından beri psikiyatri literatüründe yer almakta ve giderek ilgi çekmektedir (Özsoy, 2009, s. 651).

Hem interneti daha fazla kullanmaları hem de interneti diğer gruplardan daha fazla oranda sosyal amaçlı kullanma eğilimleri nedeniyle öğrenciler internet bağımlılığı için risk grubu olarak değerlendirilmektedir (Aslan ve Yazıcı, 2016, s. 111).

Daha Önce Yapılmış Benzer Araştırmalar

Sanders ve diğerlerinin (2000), yaptığı araştırma, sıklıkla internet kullanımının, ergen bireylerde depresyon ve sosyal yalnızlıkla bağlantılı olup olmadığını ortaya koymuştur. Örneklem grubu lise son sınıf öğrencileri olan araştırma sonucunda çok sık internet

kullanımının zayıf sosyal bağlarla bağlantısının bulunduğu ancak internet kullanım sıklığı ile depresyon arasında anlamlı bir ilişki bulunamamıştır.

Kubey ve diğerlerinin (2001), yaptıkları çalışmada internet bağımlılığı sonucunda öğrencilerin derslerini kaçırdığı, derslere uykusuz ve yorgun gidebileceği gibi olumsuz durumların ortaya çıkabileceği ortaya konulmuştur.

Bayraktar'ın 2001 yılında yaptığı çalışmada, ergen bireylerin gelişiminde internetin etkisini incelenmiştir. Araştırma neticesinde, internetin sıklıkla erkek ergen bireylerin kullandığı ve gelir düzeyi arttıkça internet kullanımının da arttığı tespit edilmiştir.

Tsai ve Lin'in yaptığı çalışmada (2001), gençlerin bilgisayar ve internet bağımlılığına olan yaklaşımları arasındaki ilişki belirlenmek istenmiştir. Çalışma ile gençlerin internete ilişkin davranışlarının, internet bağımlılığının oluşmasında etkili olduğu tespit edilmiştir.

Dinicola'nın 2004 yılında üniversite öğrencileri üzerinde yapılan bir çalışmada, internet kullanımının gençlerde olumsuz etkileri ortaya konmuştur. Özellikle erkek öğrenciler, kız öğrencilere nazaran daha fazla bağımlıdır.

Wu ve Tsai (2006), üniversite öğrencilerine yönelik yaptıkları çalışmada onların internete karşı tutumları ve yetenekleri arasındaki ilişkiyi incelemiştir.

Chang ve Man Law (2008), internet bağımlılığı ile ilgili yapmış oldukları bir çalışmada, internet bağımlılığı ile akademik başarı arasında olumsuz bir ilişki olduğunu tespit etmişlerdir.

Günüç'ün 2009 yılında yaptığı çalışmada bazı değişkenler ile internet bağımlılık durumu arasındaki ilişkiyi incelenmiştir. Bu çalışma neticesinde, demografik değişkenler ile interneti yıllık ve günlük kullanım miktarları arasında anlamlı farklılıklar belirlenmiştir.

Bakken'in (2009), yaptığı çalışma sonucuna göre, genç erkeklerin ve üniversite mezunu bireylerin internet bağımlılığı noktasında risk altında oldukları tespit edilmiştir.

YÖNTEM

Araştırmanın Amacı

Araştırmanın amacı, mesleki eğitimin en son basamağı olarak sektörel işgücüne katkı sağlamak olan meslek yüksekokullarında öğrenim gören öğrencilerin internet bağımlılıklarının ölçülmesidir. İnternet bağımlılığı ile farklı demografik veriler arasında ne gibi bir bağ olduğu incelenmiştir.

Araştırmanın Modeli

Araştırmada genel tarama modellemelerinden biri olan kesitsel tarama modeli kullanılmıştır. Araştırma 2018-2019 akademik yılının güz döneminde, Konya ili Selçuk Üniversitesi Alaaddin Keykubat Yerleşkesinde yer alan Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulunda öğrenim gören 247 ön lisans öğrencisi ile gerçekleştirilmiştir. Araştırmada bir internet bağımlılığı ölçeği kullanılmıştır.

Sosyo-demografik verilerin analizi için frekans analizi yapılmıştır. Ardından oluşan verilerin normal dağılıp dağılmadığının tespit edilmesi için öncelikle "Normallik Testi" gerçekleştirilmiş ve internet bağımlılığı düzeyi puanlarının normal dağılmadığı sonucuna varılmıştır.

Araştırmanın Problemi

Araştırmanın ana problemi, Ön lisans eğitimi alan öğrencilerde internet bağımlılık düzeyleri ile sosyo-demografik özellikleri arasındaki pozitif bir ilişki var mıdır?

Araştırmanın varsayım ise; Ön lisans eğitimi alan öğrencilerin belirlenen sosyo-demografik özellikleri internet bağımlılık düzeylerini anlamlı biçimde etkilemektedir.

Araştırmaya katılan öğrencilere elden anket soruları dağıtılarak doldurulması sağlanmıştır. Araştırmanın istatistiki işlemleri SPSS paket programlarında gerçekleştirilmiştir.

Veri Toplama Araçları

Araştırmacı tarafından geliştirilen sosyo-demografik veriler ile ilgili sorular ön lisans öğrencilerinin kişisel bilgilerini öğrenmek amacıyla oluşturulmuş 4 soruyu kapsamaktadır. Anket formunda, cinsiyet, yaş, öğretim durumu (normal öğretim-ikinci öğretim), aylık harçlık tutarı ile ilgili sorular sorulmuştur.

Araştırmada, ilköğretim öğrencilerinin internet bağımlılıklarını belirlemek amacıyla, Young (1996) tarafından geliştirilen ve Türkçe'ye uyarlanması Bayraktar (2001) tarafından yapılan "İnternet Bağımlılık Ölçeği" kullanılmıştır. İnternet Bağımlılık Ölçeği 20 sorudan oluşan beş dereceli bir Likert ölçeğidir. Ölçekte sorulan soruları yanıtlayanlardan "Hiçbir zaman", "Nadiren", "Arada sırada", "Çoğunlukla" ve "Devamlı" seçeneklerinden birisinin işaretlenmesi istenmektedir.

İnternet bağımlılığı ölçeğinin güvenilirliğinin değerlendirilmesinde Cronbach's Alpha testinden yararlanılmıştır. Yapılan analizde, İnternet bağımlılığı ölçeğinin (20 madde) güvenilirlik katsayısı 0,914 olarak hesaplanmıştır. Bu bakımdan, araştırmada kullanılan ölçeğin oldukça güvenilir bir veri toplama aracı olduğu söylenebilir.

BULGULAR

Araştırmada, 247 katılımcının sosyo-demografik özelliklerine ilişkin elde edilen veriler, aşağıda değerlendirilmiştir.

Tablo 1. Cinsiyet Değişkeni İçin Frekans ve Yüzde Değerleri

Gruplar	f	%	% _{gec}	% _{yig}
Kadın	115	46,6	46,6	46,6
Erkek	132	53,4	53,4	100,0
Toplam	247	100,0	100,0	

Tablo 1'de araştırmaya katılan öğrencilerin cinsiyet dağılımı verilmiştir. Buna göre araştırmaya katılanların % 53,4'ü kadın (N=132), % 46,6'sı erkektir (N=115).

Tablo 2. Yaş Değişkeni İçin Frekans ve Yüzde Değerleri

Gruplar	f	%	% _{gec}	% _{yig}
18	1	,4	,4	,4
19	42	17,0	17,0	17,4
20	84	34,0	34,0	51,4
21	68	27,5	27,5	78,9
22	24	9,7	9,7	88,7
23	12	4,9	4,9	93,5
24	5	2,0	2,0	95,5
25 ve üzeri	11	4,5	4,5	100,0
Toplam	247	100,0	100,0	

Tablo 2'de araştırmaya katılan öğrencilerin yaş dağılımı verilmiştir. Buna göre araştırmaya katılanların % 0,4'ü 18 yaş (N=1), % 17'si 19 yaş (N=42), % 34'ü 20 yaş (N=84), % 27,5'i 21 yaş (N=68), % 9,7'si 22 yaş (N=24), % 4,9'u 23 yaş (N=12), % 2'si 24 yaş (N=5), % 4,5'i 25 ve üzeri yaşlardadır (N=11).

Tablo 3. Öğretim Durumu Değişkeni İçin Frekans ve Yüzde Değerleri

Gruplar	f	%	% _{gec}	% _{yig}
Normal Öğretim	174	70,4	70,4	70,4
İkinci Öğretim	73	29,6	29,6	100,0
Toplam	247	100,0	100,0	

Tablo 3’de araştırmaya katılan öğrencilerin öğretim durumu dağılımı verilmiştir. Buna göre araştırmaya katılanların % 70,4’ü Normal Öğretim (N=174), % 29,6’sı ikinci öğretimdir (N=73).

Tablo 4. Aylık Gelir Değişkeni İçin Frekans ve Yüzde Değerleri

Gruplar	f	%	% _{gec}	% _{yig}
250 TL altı	124	50,2	50,2	50,2
251-499 TL arası	68	27,5	27,5	77,7
500-749 TL arası	24	9,7	9,7	87,4
750-999 TL arası	11	4,5	4,5	91,9
1000 TL ve üzeri	20	8,1	8,1	100,0
Toplam	247	100,0	100,0	

Tablo 4’de araştırmaya katılan öğrencilerin aylık gelir dağılımı verilmiştir. Buna göre araştırmaya katılanların % 50,2’si 250 TL ve altı gelire sahipken (N=124), % 27,5’i 251-499 TL gelire sahiptir (N=68). % 9,7’si 500-749 TL gelire sahip olanlar (N=24), % 4,5’i 750-999 TL gelire sahip olanlar (N=11), % 8,1’i 1000 TL üzeri gelire sahip olanlardır (N=20). Araştırma verilerinin normal dağılıma uyup uymadığını anlamak için Shapiro-Wilk testi yapılmıştır. Analiz sonucunda elde edilen önem düzeyinin (0,000) 0,05’den küçük olması, ölçek puanlarının dağılımının normal dağılmadığını göstermektedir. Dolayısıyla bağımsız örneklem t testinin uygulanması uygun değildir. Bunu yerine örneklem t testinin parametrik olmayan karşılığı olan Mann Whitney-U ve Kruskal Wallis testi yapılmıştır.

Tablo 5. İnternet Bağımlılığı Ölçeği Puanlarının Cinsiyet Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Mann Whitney-U Testi Sonuçları

Puan	Gruplar	N	\bar{x}_{sira}	\sum_{sira}	U	z	p
Ne sıklıkla internet kullanan kişilerle yeni ilişkiler kurarsınız?	Kadın	115	107,96	12415,00	5745,00	-3,429	0,0001
	Erkek	132	137,98	18213,00			
	Toplam	247					
Ne sıklıkla okula devamınız internette dolaylı olumsuz etkilenir?	Kadın	906	833,54	755188,50	5582,00	-4,075	0,000
	Erkek	859	935,16	803306,50			
	Toplam	1765					

Çevrenizdekiler ne sıklıkla internette harcadığınız zamanın fazlalığından şikâyet eder?	Kadın	906	833,54	755188,50	6443,5	-2,111	0,035
	Erkek	859	935,16	803306,50			
	Toplam	1765					

Cinsiyet değişkenine göre “İnternet Bağımlılığı” ölçeği içerisinde yer alan “Ne sıklıkla internet kullanan kişilerle yeni ilişkiler kurarsınız?”, “Ne sıklıkla okula devamınız internette dolay olumsuz etkilenir?” ve “Çevrenizdekiler ne sıklıkla internette harcadığınız zamanın fazlalığından şikâyet eder” sorularına kadınların verdiği yanıtlar ile erkeklerin verdiği yanıtlar arasında erkeklerin lehine anlamlı bir farklılık olduğu görülmektedir ($p < 0,05$). Erkek öğrenciler, kadın öğrencilerden daha fazla internet kullanan yeni kişilerle ilişkiler kurmaktadır. Erkek öğrenciler, okula devamsızlıklarının en önemli sebebi olarak interneti görmektedirler. Genel olarak internette geçirdikleri zamanın fazlalığından da kadın öğrencilere göre daha fazla şikâyet etmektedirler (Tablo 5).

Tablo 6. İnternet Bağımlılığı Ölçeği Puanlarının Yaş Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları

Puan	Gruplar	N	$\bar{x}_{sıra}$	x^2	sd	p
Ne sıklıkla bir işe başlamadan önce e-postanızı denetlersiniz?	18	1	37,00	20,006	7	0,006
	19	42	104,14			
	20	84	118,18			
	21	68	122,44			
	22	24	131,75			
	23	12	170,00			
	24	5	147,40			
	25 ve üzeri	11	184,05			
	Toplam	247				
Ne sıklıkla okula devamınız internette dolay olumsuz etkilenir?	18	1	75,00	15,021	7	0,036
	19	42	113,74			
	20	84	114,67			
	21	68	134,32			
	22	24	118,38			
	23	12	152,67			
	24	5	94,20			
	25 ve üzeri	11	169,59			
	Toplam	247				
Ne sıklıkla İnternette harcadığınız zamanın miktarını azaltmaya çalışır ve başarısız olursunuz?	18	1	215,50	19,004	7	0,008
	19	42	126,04			
	20	84	114,14			
	21	68	140,86			
	22	24	106,23			
	23	12	168,71			
	24	5	78,00			
	25 ve üzeri	11	89,91			
	Toplam	247				

Yaş değişkenine göre “İnternet Bağımlılığı” ölçeği içerisinde yer alan “Ne sıklıkla bir işe başlamadan önce e-postanızı denetlersiniz?”, “Ne sıklıkla okula devamınız internette dolaylı olumsuz etkilenir?” ve “Ne sıklıkla İnternette harcadığınız zamanın miktarını azaltmaya çalışır ve başarısız olursunuz?” sorularına verilen yanıtlar arasında yaş grupları arasında anlamlı farklılık vardır ($p<0,05$) (Tablo 6).

“Ne sıklıkla bir işe başlamadan önce e-postanızı denetlersiniz?” sorusuna verilen yanıtlar içerisinde 25 yaş ve üzeri olanlar sıklıkla e-posta denetleme bu işlemi yapmaktadırlar. En az e-posta denetimi yapan yaş ise 18 yaş öğrencilerdir.

“Ne sıklıkla okula devamınız internette dolaylı olumsuz etkilenir?” sorusuna verilen yanıtlar içerisinde en yüksek puan yine 25 yaş ve üzeri olanlardan gelmiştir.

“Ne sıklıkla İnternette harcadığınız zamanın miktarını azaltmaya çalışır ve başarısız olursunuz?” sorusuna verilen yanıtlar içerisinde en yüksek oran 21 yaş seçeneğini işaretleyenlerdir. Bu konuda daha fazla kendine güveni olan grup ise 24 yaşında olanlardır.

Tablo 7. İnternet Bağımlılığı Ölçeği Puanlarının Öğretim Durumu Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Mann Whitney-U Testi Sonuçları

Puan	Gruplar	N	$\bar{x}_{sıra}$	$\sum_{sıra}$	U	z	p
Çevrenizdekiler ne sıklıkla internette harcadığınız zamanın fazlalığından şikâyet eder?	Normal Öğretim	174	117,89	20513,50	5288,50	-	2,139
	İkinci Öğretim	73	138,55	10114,50			
	Toplam	247					
Biri sizi internetteyken rahatsız ettiğinde ne sıklıkla kırıncı konuşur, bağırır veya kızgın davranışlar gösterirsiniz?	Normal Öğretim	174	117,43	20432,00	5207,00	-	4,075
	İkinci Öğretim	73	139,67	10196,00			
	Toplam	247					
İnternette kaldığınız süreyi ne sıklıkla saklamaya çalışırsınız?	Normal Öğretim	174	118,38	20598,00	5373,00	-	2,075
	İkinci Öğretim	73	137,40	10030,00			
	Toplam	247					

Öğretim durumu değişkenine göre “İnternet Bağımlılığı” ölçeği içerisinde yer alan “Çevrenizdekiler ne sıklıkla internette harcadığınız zamanın fazlalığından şikâyet eder?”, “Biri sizi internetteyken rahatsız ettiğinde ne sıklıkla kırıncı konuşur, bağırır veya kızgın davranışlar gösterirsiniz?” ve “İnternette kaldığınız süreyi ne sıklıkla saklamaya çalışırsınız?” sorularına verilen yanıtlarda öğretim durumu grupları arasında anlamlı farklılık vardır ($p<0,05$) (Tablo 7).

“Çevrenizdekiler ne sıklıkla internette harcadığınız zamanın fazlalığından şikâyet eder?” sorusuna verilen yanıtlarda “Normal Öğretim” ön lisans öğrencileri bu konudan daha fazla etrafındakilerin şikâyetçi olduğunu söylemişlerdir.

“Biri sizi internetteyken rahatsız ettiğinde ne sıklıkla kırıncı konuşur, bağırır veya kızgın davranışlar gösterirsiniz?” sorusuna verilen yanıtlarda “Normal Öğretim” ön lisans öğrencileri, “İkinci Öğretim” ön lisans öğrencilerine nazaran daha agresif olduklarını belirtmişlerdir.

“İnternette kaldığınız süreyi ne sıklıkla saklamaya çalışırsınız?” sorusuna verilen yanıtlara göre “İkinci Öğretim” ön lisans öğrencileri internette kaldıkları süreyi çevrelerinden daha fazla saklamaktadırlar.

Tablo 8. *İnternet Bağımlılığı Ölçeği Puanlarının Gelir Değişkenine Göre Farklılaşım Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları*

Puan	Gruplar	N	$\bar{x}_{sıra}$	x^2	sd	p
Ne sıklıkla planladığınızdan daha fazla süre internette kalıyorsunuz?	250 TL altı	124	128,04	9,863	4	0,043
	251-499 TL arası	68	109,88			
	501-749 TL arası	24	117,35			
	750-999 TL arası	11	176,14			
	1000 TL ve üzeri	20	126,23			
	Toplam	247				
Ne sıklıkla internette kalmak için günlük ev işlerini ihmal edersiniz?	250 TL altı	124	123,85	11,433	4	0,022
	251-499 TL arası	68	105,70			
	501-749 TL arası	24	147,46			
	750-999 TL arası	11	157,91			
	1000 TL ve üzeri	20	140,33			
	Toplam	247				
Ne sıklıkla internet kullanan kişilerle yeni ilişkiler kurarsınız?	250 TL altı	124	117,51	10,335	4	0,035
	251-499 TL arası	68	119,33			
	501-749 TL arası	24	160,96			
	750-999 TL arası	11	152,45			
	1000 TL ve üzeri	20	120,10			
	Toplam	247				
Biri sizi internetteyken rahatsız ettiğinde ne sıklıkla kırıcı konuşur, bağırır veya kızgın davranışlar gösterirsiniz?	250 TL altı	124	113,77	10,198	4	0,037
	251-499 TL arası	68	123,68			
	501-749 TL arası	24	137,81			
	750-999 TL arası	11	153,82			
	1000 TL ve üzeri	20	155,53			
	Toplam	247				

Gelir değişkenine göre “İnternet Bağımlılığı” ölçeği içerisinde yer alan “Ne sıklıkla planladığınızdan daha fazla süre internette kalıyorsunuz?”, “Ne sıklıkla internette kalmak için günlük ev işlerini ihmal edersiniz?”, “Ne sıklıkla internet kullanan kişilerle yeni ilişkiler kurarsınız?” ve “Ne sıklıkla internet kullanan kişilerle yeni ilişkiler kurarsınız?” sorularına verilen yanıtlar arasında gelir grupları arasında anlamlı farklılık vardır ($p < 0,05$) (Tablo 8).

“Ne sıklıkla planladığınızdan daha fazla süre internette kalıyorsunuz?” sorusuna gelen yanıtlarda “1000 TL ve üzeri” gelire sahip olduğunu ifade edenler sıklıkla veya devamlı yanıtını işaretlemişlerdir.

“Ne sıklıkla internette kalmak için günlük ev işlerini ihmal edersiniz?” sorusuna verilen yanıtlara göre “750-999 TL arası” geliri olanlar ev işlerini internete girmek için ihmal etmektedirler.

“Ne sıklıkla internet kullanan kişilerle yeni ilişkiler kurarsınız?” sorusuna gelen yanıtları değerlendirdiğimizde, “501-749 TL arası” gelire sahip olanlar bu konuda oran olarak daha fazladır.

“Biri sizi internetteyken rahatsız ettiğinde ne sıklıkla kırıncı konuşur, bağırır veya kızgın davranışlar gösterirsiniz?” sorusuna verilen yanıtlarda “1000 TL ve üzeri” gelire sahip olduğunu ifade edenler dışarıya karşı daha rahatsız edici davranışlar sergilemektedir. “750-999 TL arası” gelire sahip olanlar da “1000 TL ve üzeri” gelire sahip olanlar ile yakın oranda çıkmışlardır.

TARTIŞMA VE DEĞERLENDİRME

Erkek öğrenciler, kadın öğrencilerden daha fazla internet kullanan yeni kişilerle ilişkiler kurmaktadır. Erkek öğrenciler, okula devamsızlıklarının en önemli sebebi olarak interneti görmektedirler. Genel olarak internette geçirdikleri zamanın fazlalığından da kadın öğrencilere göre daha fazla şikâyet etmektedirler.

25 yaş üzeri öğrenciler daha fazla e-postalarını kontrol ederken kendini 18 yaşında tanımlayan bireyler ise nadiren e-postalarını kontrol etmektedirler. 25 yaş ve üzeri öğrencilerin genelde çalışma hayatı ile üniversite hayatını birlikte götördüklerinden e-postayı çalışma yaşamında kullanmaları bu yüzden de sıklıkla e-postalarını kontrol etmeleri normal bir sonuç olarak değerlendirilebilir.

Normal öğretimde eğitim gören ön lisans öğrencilerinin çevresi internet kullanımlarından daha çok şikâyet etmektedirler. Bunun yanı sıra internet kullanımı ile daha saldırgan ve kırıncı olabilmektedirler.

Geliri 1000 TL ve üzerinde harçlık alan öğrenciler daha sıklıkla internete girmektedirler. Bu durum, geliri nedeniyle mobil veya kablolu internet aboneliği ile açıklanabilir. Sınırsız internet kullanımı doğrudan gelirle ilgili bir durumu açıklamaktadır.

Cinsiyet ve gelir değişkenleri üzerinden yapılacak daha farklı değerlendirmeler uzun vadede internet bağımlılığı için önemli sonuçları ortaya koyacaktır. Bu nedenle bu çalışmaların daha detaylı olarak devam ettirilmesi önemlidir.

Son olarak, bu konuda farklı sosyo-demografik veriler değerlendirilip farklı çalışmalar yapılması gelecekte internet ve teknoloji bağımlılığına yönelik kamu kurumları ve Yeşilay gibi sivil toplum kuruluşlarının yürüteceği çalışmalar açısından, yön gösterici olacaktır.

KAYNAKÇA

- Aslan, E., Yazıcı, A. (2016). Üniversite öğrencilerinde internet bağımlılığı ve ilişkili sosyodemografik faktörler, *Klinik Psikiyatri*, 19, ss. 109-117.
- Ayas, T., Horzum, M.B. (2013). İlköğretim Öğrencilerinin İnternet Bağımlılığı ve Aile İnternet Tutumu, *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 4 (39), ss. 46-57.
- Bakken, I. J., Wenzel, H.G., Gotestam, K. G., Johansson, A., and Oren, A., (2009). Internet addiction among norwegian adults : a stratified probability sample study, *Scandinavian Journal of Psychology*, 50, pp.121-127.
- Bayraktar, F. (2001). İnternet kullanımının ergen gelişimindeki rolü. Yüksek Lisans Tezi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ege Üniversitesi, İzmir.
- Bozkurt H., Şahin, S., Zoroğlu, S. (2016). İnternet bağımlılığı: güncel bir gözden geçirme, *Journal of Contemporary Medicine*, 6(3), ss. 235-247
- Chang, M. K. and Man Law, S. P. (2008). Factor structure for young's internet addiction test: a confirmatory study. *Computers in Human Behavior*, 24(6).
- Dikmen, M. ve Tuncer, M. (2018). İnternet Bağımlılığının Aile İlişkilerine Etkisi, *Online Journal of Technology Addiction & Cyberbullying*, 2018, 5(1), ss. 34-52.
- DiNicola, M. D., (2004). *Pathological internet use among college students:the prevalance of pathological internet use and its correlates*, Unpublished doctorate's thesis, Ohio University
- Günüç, S., (2009). *İnternet bağımlılık ölçeğinin geliştirilmesi ve bazı demografik değişkenler ile internet bağımlılığı arasındaki ilişkinin incelenmesi*, Yüksek Lisans Tezi, Yüzüncü Yıl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Van.
- Kubey, R. W., Lavin, M.J. and Barrows, J. R., (2001). Internet use and collegiate academic performance decrements: early findings. *Journal of Communication*, 52(2), pp.366-382.
- Özsoy, T. (2009). *Fastfood'dan facebook'a: internet bağımlılığı*. Akademik Bilişim'09 - XI. Akademik Bilişim Konferansı Bildirileri, 11-13 Şubat 2009 Harran Üniversitesi, Şanlıurfa, 651-656.
- Sanders, C. E., Field, T. M., Diego, M. and Kaplan, M., (2000). The relationship of Internet to depression and social isolation among adolescents. *Adolescence*, 35(138), pp.237-242
- Tsai, C., and Lin, S. J., (2001). Analysis of attitudes toward computer networks and internet addiction of taiwanese adolescents. *Cyberpsychology and Behavior*, 4(3), pp.373-376.
- Wu, Y-T., and Tsai, C. C., (2006). University students internet attitudes and internet selfefficacy: A study at three universities in Taiwan. *Cyberpsychology and Behavior*, 9(4), pp.441-450.

EXTENDED ABSTRACT

The reasons such as increasing the possibilities of accessing the Internet, the visibility being at the forefront, and the need to socialize have turned the internet habit into an addiction, as mobile technologies with an internet connection have become affordable and accessible to everyone. The individual, who cannot live a life without connecting to the Internet, also has problems with the duration of attachment while waiving his social life.

The changing and developing world has brought our lives to new addictions. Internet addiction, in particular, is technology addiction, which affects daily life, business success, marriage life, academic success negatively and makes the person lonely. Internet addiction, which is beneficial in terms of access to information and cognitive development but causes the person to disconnect from the real world because it is not used correctly, causes a decrease in learning speed as well as a decrease in learning ability.

The main purpose of this study is to reveal whether there is a significant difference between the levels of internet addiction and demographic data among students studying in vocational schools. For this reason, research was conducted on Vocational School students and an evaluation was made based on their results.

The Internet is an important technology that is used very frequently thanks to its convenience in communication and information. Due to these benefits and possibilities, the Internet is used by everyone in every aspect of life today. In this technology age, where internet usage has become an indispensable tool of life, pathological use of the internet has started to cause internet addiction, which can be described as a new form of addiction.

Prolonged uncontrolled use of computers and the internet negatively affects the physical, psychological, social, cognitive health, and life of individuals. It is possible to mention several direct and indirect reasons for the individual to be an Internet addict. The reasons arising from the purpose of using the Internet and the number of internet users can be shown as direct effects on internet addiction. The fact that the individual turns to the internet due to psychological and sociological factors can be considered as indirect causes in internet addiction. Internet technology, which does not leave any hesitation in terms of its entrance and intensity in human life, has undergone a negative impact on some issues in the future. Discussions were held on this subject and different opinions were presented in terms of benefit-loss balance.

The fact that people have such a tendency towards the Internet has caused some health problems to come to the agenda in time. This type of addiction, which has manifested itself with symptoms such as not being able to limit the use of the internet, continued use despite social or academic harms, and anxious anxiety at times when access to the internet is restricted, has been in the psychiatry literature since the mid-nineties and has become increasingly attractive.

Students are considered as a risk group for internet addiction because they use the internet more and tend to use the internet more socially than other groups. The questions related to the socio-demographic data developed by the researcher consist of 4 questions created to learn the personal information of associate students. In the questionnaire form, questions were asked about gender, age, type of education (mainstream education-evening education), monthly allowance amount. In the research, "Internet Addiction Scale" developed by Young (1996) and adapted to Turkish by Bayraktar (2001) was used to determine the internet addiction of primary school students. Internet Addiction Scale is a five-grade Likert scale consisting of 20 questions. Those who answer the questions asked in the scale are asked to select one of the options "Never", "Rarely", "Occasionally", "Mostly" and "Continuous".

Cronbach's Alpha test was used to evaluate the reliability of the internet addiction scale. In the analysis, the reliability coefficient of the Internet addiction scale (20 items) was calculated as 0.914. In this regard, it can be said that the scale used in the research is a very reliable data collection tool.

Male students build relationships with new people who use the internet more than female students. Male students see the internet as the most important reason for their absenteeism. In general, they complain more about the excessive time they spend on the Internet than female students. Students over the age of 25 check their e-mails more, while individuals who identify themselves at age 18 rarely check their e-mails. Since students aged 25 and over usually take work-life and university life together, using e-mail in working life, and therefore checking their e-mails frequently can be considered as a normal result. The environment of associate degree students studying in normal education complains more about internet usage. Besides, they can be more aggressive and offensive with the use of the internet. Students whose income is 1000 TL or more are going online more often. This can be explained by mobile or cable internet subscription due to its income. Unlimited internet use explains a direct income situation.

Different evaluations on gender and income variables will reveal important results for internet addiction in the long run. Therefore, it is important to continue these studies in more detail. Finally, evaluating different socio-demographic data and conducting different studies on this subject will be guiding in terms of public institutions and non-governmental organizations such as Turkish Green Crescent in the future.